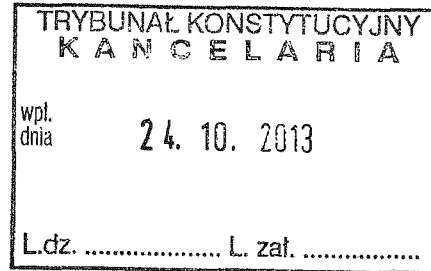

Warszawa, dnia 22 października 2013 r.

PG VIII TK 104/13
SK 57/13

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku ze skargą konstytucyjną C L. o stwierdzenie, że art. 1 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 241, poz. 2074) w zakresie, w jakim wydłuża termin przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z 5 do 10 lat jedynie dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jest niezgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP

- na podstawie art. 33 w zw. z art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.) –

przedstawiam następujące stanowisko:

na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.) postępowanie podlega umorzeniu, z uwagi na zbędność wydania orzeczenia.

Uzasadnienie

W powołanej skardze konstytucyjnej C L. zakwestionował konstytucyjność art. 1 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, zwanej dalej ustawą nowelizującą z 2002 r.

Skarga ta wniesiona została w związku z następującym stanem faktycznym i prawnym.

Decyzją z dnia września 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził zobowiązanie C L., prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą, do zapłaty należnych składek na ubezpieczenie społeczne pracowników, w części finansowanej przez pracowników, za okres od stycznia 1999 r. do marca 1999 r., od lipca 1999 r. do grudnia 1999 r. i za maj 2004 r., w łącznej kwocie zł wraz z odsetkami, oraz na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 1999 r. do grudnia 1999 r. i za maj 2004 r. w łącznej kwocie zł wraz z odsetkami.

Wcześniej, na dochodzone wymienioną wyżej decyzją składki na ubezpieczenie społeczne za 1999 r. wystawiono tytuły wykonawcze w dniu maja 2000 r. i w dniu lipca 2002 r., a na składki na ubezpieczenie zdrowotne za 1999 r. - w dniu czerwca 2000 r. i w dniu lipca 2002 r. Postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko Skarżącemu na podstawie wyżej wymienionych tytułów wykonawczych zostało przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych umorzone decyzją z dnia marca 2003 r. Decyzją zaś z dnia lutego 2007 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych umorzył należności C L. na ubezpieczenie własne, zaewidencjonowane na koncie osobistym na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy za okres od listopada 1996 r. do grudnia 1998 r., na ubezpieczenie pracowników, zaewidencjonowane na koncie pracowniczym, na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od listopada 1996 r. do

maja 1997 r. i od stycznia 1998 r. do grudnia 1998 r. oraz na ubezpieczenie prowadzącego działalność gospodarczą i pracowników, w części finansowanej przez płatnika składek, na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od stycznia 1999 r. do czerwca 2002 r. i od maja 2004 r. do listopada 2004 r.

Sąd Okręgowy w K VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia lutego 2011 r., sygn. akt , oddalił odwołanie C L. od wymienionej wyżej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia września 2010 r. Sąd wskazał, że decyzja ta dotyczy składek należnych najpóźniej za rok 1999 r. Zobowiązanie to, w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, w dniu 1 stycznia 2003 r., tj. w dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej z 2002 r., nie uległo przedawnieniu i z tego względu do zobowiązań Skarżącego, których dotyczyła kwestionowana decyzja ZUS, miał zastosowanie przepis art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 17 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), zwanej dalej u.s.u.s., w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z 2002 r., wyznaczający dziesięcioletni termin przedawnienia należności z tytułu składek.

Sąd Apelacyjny w K III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z dnia listopada 2011 r., sygn. akt , oddalił apelację C L. od wyroku Sądu Okręgowego w K Sąd drugiej instancji wskazał, że sporne należności z tytułu składek nie uległy przedawnieniu przed dniem 1 stycznia 2003 r. Z tego względu, w sprawie Skarżącego termin przedawnienia, zgodnie z art. 24 ust. 4 u.s.u.s., wynosił 10 lat. W orzecznictwie przyjmuje się bowiem, że wydłużenie z dniem 1 stycznia 2003 r. terminu przedawnienia należności z tytułu składek, z 5 do 10 lat, o którym mowa w art. 24 ust. 4 u.s.u.s. w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z 2002 r., dotyczy również należności powstałych przed dniem 1 stycznia 2003 r. i wówczas nieprzedawnionych.

Zdaniem C L., wydłużenie, z dniem 1 stycznia 2003 r., na mocy art. 1 pkt 9 lit. a ustawy nowelizującej z 2002 r., terminu przedawnienia należności z tytułu składek z pięciu do dziesięciu lat naruszyło prawo Skarżącego do równej dla wszystkich ochrony własności i innych praw majątkowych oraz prawo do równego traktowania, wobec zróżnicowania pozycji stron stosunku ubezpieczeniowego. Zmiana terminu przedawnienia należności, wprowadzona przez kwestionowany przepis, spowodowała bowiem sytuację, w której płatnicy składek mogli dochodzić od ZUS składek nienależnie opłaconych, stosownie do art. 24 ust. 7 u.s.u.s., w terminie dwukrotnie krótszym od terminu, w jakim ZUS mógł od nich dochodzić należności z tytułu nieopłaconych składek.

C L. podnosi, że, na mocy kwestionowanego przepisu, znalazł się w skrajnie niekorzystnej sytuacji, gdyż roszczenie ZUS wobec niego ulegało przedawnieniu po 2 – krotnie dłuższym czasie niż roszczenie Skarżącego wobec organu rentowego, choć oba roszczenia pochodzą z tego samego tytułu prawnego. W ocenie Skarżącego, skoro Trybunał Konstytucyjny w wyroku w sprawie o sygn. P 29/08 orzekł o niezgodności art. 24 ust. 7 u.s.u.s. z art. 32 w zw. z art. 64 ust. 2 Konstytucji, to uzasadniony jest również zarzut niekonstytucyjności art. 24 ust. 4 u.s.u.s., na podstawie którego również dochodzi do zróżnicowania sytuacji prawnej ZUS i płatnika składek. Zakład Ubezpieczeń Społecznych i płatnik są stronami tego samego stosunku prawnego, mającego swoje źródło w stosunku ubezpieczeniowym, i dlatego, podkreśla Skarżący, powinien być dla nich ustalony taki sam termin dla rozliczeń składek.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, w każdym stadium postępowania istnieje obowiązek badania, czy nie zachodzą ujemne przesłanki, skutkujące umorzeniem postępowania.

W niniejszej sprawie powstają wątpliwości co do celowości kontroli kwestionowanego rozwiązania w trybie niniejszej skargi konstytucyjnej.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony konstytucyjnych praw, wolności lub obowiązków, które zostały naruszone ostatecznym rozstrzygnięciem, wydanym na podstawie kwestionowanej normy. W świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji, przedmiotem skargi konstytucyjnej może być zatem jedynie unormowanie, wykazujące dwojaką kwalifikację: stanowiło ono podstawę ostatecznego orzeczenia o prawach lub wolnościach podmiotu występującego ze skargą konstytucyjną oraz to w normatywnej treści przepisu powinna tkwić przyczyna niedozwolonej ingerencji w sferę konstytucyjnych praw lub wolności podmiotu występującego ze skargą konstytucyjną.

Z kolei, przepisy art. 46-48 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym określają wymagania formalne dla skargi konstytucyjnej, które muszą być spełnione, aby skarga mogła podlegać rozpoznaniu. Zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, skarga konstytucyjna, niezależnie od innych wymagań, powinna zawierać wskazanie, jakie konstytucyjne wolności lub prawa i w jaki sposób - zdaniem skarżącego - zostały naruszone, oraz uzasadnienie. W skardze konstytucyjnej należy zatem uprawdopodobnić, że naruszenie praw lub wolności konstytucyjnych miało miejsce i określić sposób takiego naruszenia.

Zakwestionowany niniejszą skargą konstytucyjną art. 1 pkt 9 lit. a ustawy nowelizującej z 2002 r., stanowi, że w art. 24 u.s.u.s.:

„ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

4. Należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d.

5. Nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką lub zastawem, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia”.

Z analizy niniejszej skargi wynika, że Skarżący, mimo iż konstytucyjnej ocenie poddał cały zacytowany wyżej przepis ustawy nowelizującej z 2002 r., to zarzuty, w istocie, skierował bezpośrednio do merytorycznej treści art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z 2002 r., który to przepis wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

C L. nie kwestionuje bowiem rozwiązania wprowadzonego do art. 24 ust. 5 u.s.u.s., zgodnie z którym nie przedawniają się należności zabezpieczone hipoteką lub zastawem. Nadto, przepis ten nie mógł stanowić podstawy ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy Skarżącego przez Sąd Apelacyjny w K Ani ze skargi, ani z dołączonych do niej dokumentów nie wynika bowiem, aby należności dochodzone przez organ rentowy od Skarżącego były zabezpieczone hipoteką lub zastawem.

Z tego względu i biorąc jednocześnie pod uwagę, że, zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, kontrola konstytucyjności przepisów (norm) zmieniających może mieć miejsce, w zasadzie, jedynie wtedy, gdy kwestionuje się tryb uchwalenia tych przepisów lub sposób wprowadzenia ich w życie [*vide* - wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie o sygn. K 8/07, OTK ZU(A) z 2007 r. Nr 3, poz. 26], przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu mógłby być jedynie przepis art. 24 ust. 4 u.s.u.s., w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z 2002 r.

W pozostałym zakresie zaś postępowanie powinno podlegać umorzeniu, na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, z uwagi na niedopuszczalność orzekania.

Zarówno z *petitum* skargi, jak i z treści jej uzasadnienia wynika, że Skarżący nie kwestionuje tego, iż termin przedawnienia należności wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, określony w art. 24 ust. 4 u.s.u.s., w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 9 lit. a ustawy nowelizującej z 2002 r., wynosi 10 lat. Niekonstytucyjności kwestionowanego przepisu Skarżący upatruje natomiast w tym, że z dniem 1 stycznia 2003 r. termin przedawnienia został wydłużony do 10 lat jedynie dla dochodzenia należności przez ZUS, podczas gdy płatnik może dochodzić zwrotu nadpłaty jedynie w ciągu 5 lat od dnia zapłaty. Innymi słowy, zarzuty skierowane przez C L. pod adresem art. 24 ust. 4 u.s.u.s. dotyczą wyłącznie braku symetrii w potraktowaniu przez ustawę nowelizującą z 2002 r. stron stosunku ubezpieczeniowego przy dokonywaniu rozliczeń z tytułu należnych składek na ubezpieczenie społeczne.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż w dniu ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy Skarżącego przez Sąd Apelacyjny w K , tj. w dniu listopada 2011 r., przepis art. 24 ust. 4 u.s.u.s. obowiązywał w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 138, poz. 808).

Na mocy tejże ustawy, od dnia 24 lipca 2011 r. art. 24 ust. 4 u.s.u.s. stanowił:

„Należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6”.

Ponadto, ustawą tą, w art. 24 u.s.u.s. dodane zostały inne przepisy, w tym ustęp 6g, zgodnie z którym:

„6g. Nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia:

1) otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b;

2) opłacenia składek, w przypadku braku zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b”.

Z dniem 1 stycznia 2012 r. zaś, na mocy art. 11 lit. a ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 232, poz. 1378), art. 24 ust. 4 u.s.u.s. otrzymał nowe brzmienie, zgodnie z którym:

„Należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.”

Ustawą tą nowe brzmienie uzyskało również wprowadzenie do wyliczenia pomieszczone w art. 24 ust. 6g u.s.u.s., zgodnie z którym:

„Nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia:”

Z kolei, stosownie do art. 27 tejże ustawy:

„1. Do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 41b ust. 1 ustawy wymienionej w art. 2 oraz w art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r.

2. Jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do:

- 1) nadpłaconych lub nienależnie opłaconych składek, o których mowa w art. 41b ust. 11 ustawy wymienionej w art. 2;
- 2) nienależnie opłaconych składek, o których mowa w art. 24 ust. 6g ustawy wymienionej w art. 11”.

Problem równej długości terminów rozliczeń składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne dla organu rentowego i płatnika w dacie wydania ostatecznego orzeczenia w sprawie C L. ustawowo był już (i jest obecnie) rozstrzygnięty w taki sposób, jakiego domaga się Skarżący.

Sprawa, w związku z którą wniesiona została skarga C L., dotyczyła jednakże zaległych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za kilka miesięcy 1999 r. i maj 2004 r., dochodzonych od Skarżącego przez ZUS na podstawie decyzji wydanej w dniu września 2010 r. Z tego względu, dla oceny dopuszczalności kontroli kwestionowanego przepisu w aspekcie art. 64 ust. 2 art. 32 Konstytucji niezbędne jest analiza poprzedniego stanu prawnego, dotyczącego terminów wzajemnych rozliczeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i płatnika za ów okres.

Ustawa dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w brzmieniu pierwotnym, co do zasady, zrównywała okres dochodzenia przez płatników zwrotu nadpłaconych składek na ubezpieczenie społeczne od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z okresem przedawnienia należności z tytułu tych składek.

Przepis art. 24 ust. 4 u.s.u.s. początkowo stanowił bowiem, że należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat. W przypadku zaś przerwania biegu przedawnienia z powodu odroczenia terminu opłacenia należności z tytułu składek, rozłożenia spłaty tych należności na raty i każdej innej czynności zmierzającej do ściągnięcia tych należności, jeżeli o czynności tej został zawiadomiony dłużnik - należności ulegały przedawnieniu po upływie 10 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne.

Przepis art. 24 ust. 7 u.s.u.s. przewidywał zaś, że zwrotu nienależnie opłaconych składek można było dochodzić od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w okresie 5 lat od dnia ich opłacenia.

Ustawą nowelizującą z 2002 r., z dniem 1 stycznia 2003 r., przewidziany w art. 24 ust. 4 u.s.u.s. termin przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne został wydłużony do 10 lat. Nie został natomiast wówczas zmieniony termin, o którym mowa w art. 24 ust. 7 u.s.u.s.

Z dniem 1 stycznia 2003 r. nastąpiło zatem zróżnicowanie długości okresu przedawnienia należności z tytułu składek oraz okresu dochodzenia zwrotu należności od ZUS.

Zróżnicowanie tych okresów, a tym samym sytuacji płatników (ubezpieczonych) i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nastąpiło zarówno w odniesieniu do składek na ubezpieczenia społeczne, należnych (opłaconych) od dnia 1 stycznia 2003 r., jak i do składek wymagalnych (opłaconych) przed tą datą. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w okresie dziesięcioletnim mógł bowiem dochodzić również składek, które były wymagalne przed dniem 1 stycznia 2003 r., jeśli nie uległy przedawnieniu, zaś płatnicy (ubezpieczeni) mogli dochodzić zwrotu składek nienależnie opłaconych przed dniem 1 stycznia 2003 r. tylko w okresie pięcioletnim, mimo że do tej daty nie upłynął jeszcze termin określony w art. 24 ust. 7 u.s.u.s. Przepis art. 24 ust. 4 u.s.u.s. w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z 2002 r. był bowiem w orzecznictwie interpretowany w ten sposób, iż dziesięcioletni okres przedawnienia znajduje zastosowanie również do należności z tytułu składek, które stały się wymagalne przed dniem 1 stycznia 2003 r. (tj. dniem wejścia w życie tejże ustawy nowelizującej z 2002 r.), jeżeli do tej daty nie uległy one przedawnieniu według przepisów dotychczasowych (*vide* - uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r. II UZP 5/08, OSNP z 2009 r. Nr 1, poz. 217).

Następnie, na mocy ustawy z dnia 28 marca 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 67, poz. 411), zwanej dalej ustawą nowelizującą z 2008 r., z dniem 8 maja 2008 r. nastąpiło zrównanie omawianych terminów przewidzianych w art. 24 ust. 4 i ust. 7 u.s.u.s

Art. 24 ust. 7 u.s.u.s. otrzymał wówczas nowe brzmienie, zgodnie z którym, „[z]wrotu od Zakładu nienależnie opłaconych składek nie można dochodzić, jeżeli od daty ich opłacenia upłynęło 10 lat”.

Jednocześnie w art. 5 ust. 1 ustawy nowelizującej z 2008 r. ustawodawca postanowił, że „[p]rzepis art. 24 ust. 7 ustawy, o której mowa w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się także do składek nienależnie opłaconych w okresie przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli dochodzenie ich zwrotu nie uległo jeszcze przedawnieniu na podstawie dotychczasowych przepisów”.

Wprowadzony ustawą nowelizującą z 2008 r. dziesięcioletni okres dochodzenia przez płatnika (ubezpieczonego) od organu rentowego zwrotu należności z tytułu nadpłaconych składek miał zatem zastosowanie do składek uiszczonych od dnia 8 maja 2008 r. oraz – wobec treści art. 5 ust. 1 tejże ustawy – do składek opłaconych przed tym dniem, lecz nie wcześniej niż od dnia 8 maja 2003 r. Pięcioletni termin dochodzenia od ZUS należności nadpłaconych przed dniem 8 maja 2003 r., na podstawie poprzednio obowiązującego art. 24 ust. 7 u.s.u.s., upłynął bowiem przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej z 2008 r.

Po wejściu w życie ustawy nowelizującej z 2008 r. płatnicy (ubezpieczeni), którzy nienależne składki opłacili od dnia 8 maja 2003 r., zostali zatem potraktowani w taki sam sposób jak organ rentowy, gdyż mogli dochodzić zwrotu nadpłaty w ciągu 10 lat od daty opłacenia składek.

Korzystniejsze potraktowanie w art. 24 ust. 4 u.s.u.s. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych niż płatników składek (ubezpieczonych) w art. 24 ust. 7 u.s.u.s., polegające na określeniu dla organu rentowego dwukrotnie dłuższego przedawnienia, w porównaniu do okresu dochodzenia należności od ZUS, nadal miało jednak miejsce przy rozliczaniu składek należnych i nienależnie opłaconych przed dniem 8 maja 2003 r.

Decyzja wydana w sprawie C L. dotyczy stwierdzenia zobowiązania Skarżącego do zapłaty należnych składek na ubezpieczenie społeczne i na ubezpieczenie zdrowotne, m. in., za maj 2004 r.

Z przedstawionego wyżej stanu prawnego wynika, że jeśli chodzi o składki należne od C L. za ten miesiąc, to ustawa nowelizująca z 2008 r., przy rozliczaniu składek za rok 2004, zapewniła równą pozycję organu rentowego (art. 24 ust. 4 u.s.u.s.) i Skarżącego (art. 24 ust. 7 u.s.u.s.) oraz równą ochronę Jego praw majątkowych.

Z tego względu, zarzuty skargi pod adresem art. 24 ust. 4 u.s.u.s., w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z 2002 r., w zakresie, w jakim dotyczą zobowiązania C L. z tytułu składek należnych na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za maj 2004 r. są bezzasadne. Skoro przed dniem 8 maja 2008 r. nie upłynął jeszcze pięcioletni okres dochodzenia zwrotu nadpłaty od ZUS składek za 2004 r., to po wejściu w życie tejże ustawy Skarżący mógł dochodzić od organu rentowego składek nienależnie opłaconych w tym czasie w takim samym terminie, w jakim organ rentowy mógł od Niego dochodzić składek należnych.

Jeśli chodzi zaś o składki za okres przypadający przed dniem 8 maja 2003 r., to, jak już wyżej wskazano, po dniu 8 maja 2008 r. nadal była zróżnicowana sytuacja prawna i ochrona praw majątkowych płatników (ubezpieczonych) wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Należy jednak przypomnieć, że taki stan prawny, polegający na różnicowaniu omawianej sytuacji organu rentowego i płatnika (ubezpieczonego) co do terminów rozliczeń składek należnych i nadpłaconych przed dniem 8 maja 2003 r., utrzymywał się do dnia 15 czerwca 2010 r.

W wyroku z dnia 26 maja 2010 r., w sprawie o sygn. P 29/08, Trybunał Konstytucyjny orzekł bowiem, że art. 24 ust. 7 u.s.u.s. jest niezgodny z art. 32 w związku z art. 64 ust. 2 Konstytucji [OTK ZU(A) z 2010 r. Nr 4, poz. 35].

Wyrok ten opublikowany został w Dzienniku Ustaw z dnia 15 czerwca 2010 r. Nr 105 pod poz. 668 i z tym dniem art. 24 ust. 7 u.s.u.s. został usunięty z porządku prawnego.

Należy zauważyć, że sprawie o sygn. P 29/08 orzeczenie o niekonstytucyjności pięcioletniego terminu przewidzianego w art. 24 ust. 7 u.s.u.s. dotyczyło dwóch aspektów. Po pierwsze, braku możliwości zawieszenia bądź przerwania biegu tego terminu. Po drugie, co ma znaczenie dla niniejszej sprawy, stosowania przewidzianego w art. 24 ust. 7 u.s.u.s. pięcioletniego terminu dochodzenia zwrotu należności do składek opłaconych w okresie od dnia 1 stycznia 1998 r. do dnia 7 maja 2003 r. włącznie, co do których termin zwrotu upłynął w okresie od 1 stycznia 2003 r. do 7 maja 2008 r. włącznie.

Orzeczenie przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności art. 24 ust. 7 u.s.u.s. z art. 32 i art. 64 ust. 2 Konstytucji w tym drugim aspekcie obejmowało zatem okres obowiązywania tego przepisu, za który ZUS dochodził od Skarżącego należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne pracowników, a zatem okres, w jakim różnicowania była w art. 24 ust. 4 i ust. 7 u.s.u.s. ochrona praw majątkowych Skarżącego.

Przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu Skarżący uczynił przepis art. 24 ust. 4 u.s.u.s. w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z 2002 r., zaś w sprawie o sygn. P 29/08 przedmiotem kontroli był przepis art. 24 ust. 7 u.s.u.s. Oznacza to, że w sprawie niniejszej nie można mówić o tożsamości przedmiotowej ze sprawą o sygn. P 29/08.

Istnieje jednakże oczywisty związek między sprawą o sygn. P 28/09 a skargą konstytucyjną wniesioną przez Skarżącego.

W sprawie o sygn. P 28/09, jak już wyżej wskazano, przedmiotem oceny był bowiem, m. in., problem różnicowania w art. 24 ust. 7 u.s.u.s. pozycji ZUS i płatnika przy rozliczaniu składek należnych za okres przypadający przed dniem 8 maja 2003 r., przez to, że termin dochodzenia należności przez płatnika był 2-krotnie krótszy niż, określony w art. 24 ust. 4 u.s.u.s., termin dochodzenia należności przez ZUS, a w niniejszym postępowaniu sprowadza się on do oceny, czy konstytucyjnym rozwiązaniem jest to, że termin dochodzenia

należności przez ZUS od płatnika, przewidziany w art. 27 ust. 4 u.s.u.s., za okres przypadający przed dniem 8 maja 2003 r., jest dwukrotnie dłuższy niż termin, o którym mowa w art. 24 ust. 7 u.s.u.s.

W przypadku niniejszej skargi można zatem powiedzieć, iż chodzi o tożsamy problem, oceniany w aspekcie tożsamych wzorców konstytucyjnych, tyle tylko, że w niniejszej sprawie widziany jest on przez płatnika z odwrotnej perspektywy niż w sprawie o sygn. P 28/09, tj. z perspektywy dłużnika.

Z uwagi na to, że problem ten został już rozstrzygnięty w wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. P 28/09 i na mocy tego orzeczenia art. 24 ust. 7 u.s.u.s. utracił moc obowiązującą, to ponowna ocena tego samego problemu, tyle że na gruncie art. 24 ust. 4 u.s.u.s. w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z 2002 r., w aspekcie art. 64 ust. 2 w zw. za art. 32 ust. 1 Konstytucji, staje się zbędna.

Z tego względu uzasadniony jest wniosek o umorzenie postępowania w niniejszej sprawie, na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, z uwagi na zbędność orzekania.

Wniosek ten wzmacnia i ten argument, że wraz z usunięciem art. 27 ust. 7 u.s.u.s. z porządku prawnego, na mocy wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. P 28/09, doznały już ochrony prawa Skarżącego do równej ochrony praw majątkowych (art. 64 ust. 2 Konstytucji) i do zapewnienia równej pozycji płatnika i organu rentowego przy rozliczaniu składek za okres od dnia 1 stycznia 1998 r. do dnia 7 maja 2003 r. włącznie, co do których termin zwrotu upłynął w okresie od 1 stycznia 2003 r. do 7 maja 2008 r. włącznie (art. 32 ust. 1 Konstytucji), których ochrony Skarżący domaga się obecnie w niniejszym postępowaniu.

Należy nadmienić, że w wyroku w sprawie o sygn. P 29/08 Trybunał Konstytucyjny, omawiając skutki orzeczenia o niekonstytucyjności art. 24 ust. 7 u.s.u.s., podkreślił, iż „stwierdzenie niekonstytucyjności zróżnicowania sytuacji prawnej ZUS w przypadku dochodzenia należności od płatników

(ubezpieczonych) oraz sytuacji prawnej płatników (ubezpieczonych) w przypadku dochodzenia zwrotu od ZUS nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne dotyczy więc tylko wykorzystania wyroku Trybunału do umożliwienia płatnikowi (ubezpieczonemu) dochodzenia zwrotu takich składek na jednakowych podstawach z ZUS tylko w odniesieniu do okresu od 1 stycznia 1998 r. do 7 maja 2003 r. włącznie i co do których termin zwrotu upłynął w okresie od 1 stycznia 2003 r. do 8 maja 2008 r. (...) Wyrok orzekający w tej sprawie o niekonstytucyjności pięcioletniego terminu dochodzenia zwrotu nadpłaconych składek przez ubezpieczonego (płatnika), podczas gdy dla roszczeń ZUS z tytułu zaległych składek ustawa przewiduje termin dziesięcioletni, co do których termin z art. 24 ust. 7 u.s.u.s. upłynął między 1 stycznia 2003 r. a 7 maja 2008 r., daje podstawę do ewentualnych wznowień postępowań na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji tylko w wypadku orzeczeń oddalających powództwa o zwrot nadpłaconych składek ubezpieczeniowych. (...) Wyrok w tej sprawie oznacza również zniesienie istniejącego dotychczas na podstawie kwestionowanego art. 24 ust. 7 u.s.u.s. zróżnicowania poziomu ochrony praw majątkowych w zakresie dochodzenia roszczeń z tytułu nadpłaconych składek ubezpieczeniowych pomiędzy poszczególnymi kategoriami płatników (ubezpieczonych)” [op. cit., str. 573].

Z powyższych względów, przedstawiam stanowisko jak na wstępie.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego
Robert Hernand
Zastępca Prokuratora Generalnego